

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z wniosku R. S.

przy uczestnictwie D. S.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lutego 2008 r.,

skargi wnioskodawczynie

o stwierdzenie niezgodności z prawem

prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 czerwca 2005 r., sygn.

akt II Ca (...),

oddala skargę.

Uzasadnienie

R. S. wnioskodawczynie w sprawie o podział majątku wspólnego zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 2 czerwca 2005 r. oddalającym apelację wnioskodawczynie, wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia. Jako podstawę wskazała naruszenie art. art. 23 i 31 § 1 k.r.o. w związku z art. 215 § 2 prawa spółdzielczego przez błędną wykładnię powodującą niezaliczenie do majątku wspólnego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego [nr (...) w domu położonym przy ul. K. w K.] oraz prawa do garażu nabytych przez uczestnika postępowania D. S. w czasie trwania małżeństwa.

Skarżąca domagała się stwierdzenia, że postanowienie jest niezgodne z wymienionymi przepisami prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Uzasadniając zaskarżone postanowienie, Sąd Okręgowy odmiennie niż Sąd Rejonowy uzasadnił ocenę, że prawo do lokalu mieszkalnego i do garażu nie stanowi dorobku. Orzeczenie wydane w pierwszej instancji opierało się na ustaleniu, że prawa to zostały nabyte za pieniądze uzyskane przez uczestnika tytułem pożyczki i darowizny od jego matki H. S. Przydzielenie uczestnikowi postępowania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz prawa do garażu nastąpiło 17 grudnia 1997 r., a wydanie wyroku orzekającego rozwód między stronami w dniu 24 lutego 1998 r. Sąd Okręgowy „przyjął i podzielił” ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji, w tym ustalenia dotyczące pochodzenia środków, zwrócił jednak uwagę na treść art. 215 § 4 pr. spółdz. określającego status wkładu budowlanego, jako wspólny niezależnie od pochodzenia środków, z których został zgromadzony. Sąd odwoławczy upatrywał podstawę oceny dotyczącej charakteru prawa do lokalu w przesłance wynikającej z art. 215 § 2 pr. spółdz., to jest w przeznaczeniu przydzielonego prawa. Sąd ten odrzucił możliwość uznania, iż przydział został dokonany dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny uznając, że „z pewnością” nie była to realizacja oczekiwania na mieszkanie przez małżonków i przydział nie spełniał celu określonego w art. 215 § 2 pr. spółdz. Uzasadniając swe wnioski Sąd Okręgowy przytoczył okoliczności faktyczne związane z ujawnionym, kilka miesięcy przed przydziałem, rozkładem pożycia małżonków i opuszczeniem przez uczestnika na początku lipca 1997 r. wspólnie zajmowanego dotychczas mieszkania oraz wniesieniem we wrześniu 1997 r. powództwa o rozwód przez wnioskodawczynię, a także brakiem wiedzy R. S. o uzyskaniu lokalu mieszkalnego w wyniku przydziału prawa spółdzielczego.

Wykonując obowiązek przytoczenia podstaw skargi i wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżonego orzeczenie jest niezgodne (art. 424⁵ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c.) R. S. wskazała, że postanowienie Sądu Okręgowego jest niezgodne z art. 23 i 31 § 1 kro oraz z art. 215 § 2 prawa spółdzielczego obowiązującego do dnia 15 stycznia 2003 r. i domagała się stwierdzenia tej niezgodności.

Rozpoznając skargę w granicach podstaw (art. 424¹⁰ k.p.c.) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Prawa do lokalu mieszkalnego i do garażu zostały nabyte przez uczestnika postępowania D. S. w dniu 17 grudnia 1997 r. w okresie trwania związku małżeńskiego. Wskazane przez skarżącą przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego obowiązujące w chwili nabycia stanowiły, co następuje:

- art. 23 postanawiał o równouprawnieniu małżonków oraz obowiązku wzajemnej pomocy i współdziałania dla dobra założonej rodziny,
- art. 31 w wersji pierwotnej nie dzielił się jeszcze na paragrafy, ta usterka skargi nie ma jednak istotnego znaczenia, ponieważ treść § 1 po zmianie Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w 2004 r. odpowiada pierwotnej treści całego przepisu wiążącego powstanie wspólności ustawowej z chwilą zawarcia małżeństwa,
- art. 215 § 2 prawa spółdzielczego narzucał status majątku wspólnego spółdzielczemu prawu do lokalu przydzielonemu obojgu małżonkom lub jednemu z nich w czasie trwania małżeństwa dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny i rozciągał to unormowanie na wkład budowlany zgromadzony przed przydziałem.

Okoliczności faktyczne ustalone przez Sąd Rejonowy i akceptowane przez Sąd Okręgowy wyłączają możliwość uznania, że przydział spółdzielczego prawa własnościowego do lokalu przy ul. K. w K. został dokonany dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny, a nie na rzecz D. S., ponieważ w tym czasie małżonkowie nie mieszkali już razem, co potwierdzili obydwójce w sprawie o rozwód. Ponadto Sąd Okręgowy akceptował ustalenia dotyczące pochodzenia środków na nabycie prawa spółdzielczego, przyjmując, że były to darowizna i pożyczki od matki uczestnika postępowania.

Skarżąca przeciwstawia tym ustaleniom argument o odpowiedzialności R. i D. S. za zwrot pieniędzy pożyczonych uczestnikowi przez jego matkę w okresie istnienia wspólnego pożycia. Zarzut ten jest chybiony, ponieważ podziałowi podlega masa majątkowa stanowiąca dorobek a nie długi małżonków. Zagadnienie odpowiedzialności za długi zaciągnięte przez jednego z małżonków w okresie objętym wspólnością majątkową może być rozstrzygane w odrębnym postępowaniu, na żądanie wierzyciela niebędącego uczestnikiem postępowania o podział. Ponieważ skarżąca twierdzi, że darowane lub pożyczone uczestnikowi pieniądze stanowiły składnik majątku wspólnego, po czym zostały przez uczestnika zużyte na nabycie praw do lokali, to możliwe byłoby rozliczenie nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny D. S. (art. 45 kro). Skarżąca nie zarzuca zaskarżonemu orzeczeniu istotnego naruszenia przepisów

dotyczących takiego rozliczenia, natomiast w skardze powtarza argumenty wcześniej podnoszone o konieczności zaliczenia do dorobku praw spółdzielczych do lokalu nabytych przez D. S., ze względu na treść art. 215 § 2 pr. spółdz. rozważanego przez Sąd Okręgowy i niezastosowanego ze względu na omówiony wyżej brak przesłanki rodzinnego celu przydziału. Na marginesie zauważyć wypada, że w razie przydziału dokonanego wskutek oczekiwania na zaspokojenie potrzeb rodziny art. 215 § 2 pr. spółdz. regulował tylko przymusowy status lokali mieszkalnych.

Uznając, że brak podstawy do stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z prawem Sąd Najwyższy oddalił ją zgodnie z art. 424¹¹ § 1 k.p.c.